Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus - Cod. Ettenheim-Münster 220

Münzer, Franz

[S.l.], 1715

Sectio prima

urn:nbn:de:bsz:31-122324

Visual Library

in 3. denique an et quomodo peregrini adveno, et vagi legibus ligentur territorii quod tenent? hoc jo in proferendi ordo inquirendum.

Sectio prima.

An et quomodo Legislator sui et Civitatis in Civilibus legibus teneantur?

176. Legum Conditores, sicuti in rebus nisi justa iusta durare possunt, ita etiam iis legibus, quarum observatio in dedecus status et dignitatis eorum utique esset, ne quis gloriatur, nisi vel protinus vetare poterit, et tenere concors semper et certa fuisse Theologorum interpretum sententia unde in lege digna vox Cod. de leg. sic habet: digna vox majestate regnantis legibus alligatum se principem profitetur. ita lege primaeva ff. de legibus dicit: pareto legi quicquid legem sanxeris. in mire etiam Canon: Canone: iustum Dist. 4. dicit: iustum est principem obtemperare suis legibus, et enim iura sua ab aliis custodienda sustinet, quod et ipse illis reverentiam praebet. et ne id concilium Cod. dictum arbitremur statim addit: principem legibus teneri suis, nec in se poe demanare iura, quae in subditos statuunt iustum est, iusta enim voluntas eorum, hi qui populis praesunt sibi licere non putent, quod satis aperte ostendit quod legum conditores sui etiam legibus teneantur, quod legum observantia majestati non derogat conditoris: non istud ego quaerimus an legibus suis legislator quomodo teneatur, sed quia saepe obligatio distingui solet altera directiva altera coactiva, nihil indagamus an sui legum conditores suis teneant statutis aut etiam ad eas servandas vi legis et gladii possint: sed bene advertendum est ad varia diversorum regiminum distinctionem, quod omnia regimen est aut monarchicum, id est optimatum, aut democraticum id est popularem, non videt et stoul quin singuli optimates aut contrahentes non solum directiva sed etiam vi coactiva ad legum observantiam gladii possint, nam si singulatim sui optimates sui contrahentes spiderent, vires subditorum respectu totius dominii subeunt subditi autem vi etiam coactiva et non solum directiva ad legum tenendi observantiam: jo ad.

proinde quoties predicti principes, de iis legislatoribus qui absolute et se solis leges ferre possunt, uti est Pontifex, Imperator, Rex &c, in etiam dictis, quin et huiusmodi legislatores suis legibus obligare valeant non aliunde, v.g. ratione feudali imitatis vel pacti cuiusque quae se se ea suos subditos liberè obligabant: sed hoc pro ima titulo rarius provenit dicta sufficiunt

Adverendum è circa alterum titulum rarius, qd Clerici neque directè neque per vim coactivam nisi rarò possunt obligari directè ad observantiam earum legum 77.
Civilium, quae et qdem libertati et immunitati Ecclesiae dignitati derogent, qdem ita illae leges qdem principes saeculares iure in personas Ecclesiae durare pretendant sive in decidendis earum causis spiritualibus, sive in punienda earum delicta vende in Capit. Eulia de Constitutis Statis qd Laici super Ecclesiis et personis Ecclesiae nulla sibi attributa potestas, ita in decretis Coloran: Cap. 9. Sic legit cum ea aure tom divino qm huius nulla potestas in Ecclesias personas sibi attributa quae reducta est ibidem, qdem libertati et immunitati Ecclesiae adversantur et hoc Leym. lib. 1. tract. 4. c. 13. extendit etm ad bona quae clericorum aut saecularium, quia licet super personas Ecclesiae nulla habet potestate directa, sic neque circa ipsorum bona. Limitat tn hac doctrina in duobus casibus 1mo. nisi cum antecedat realis quaedam onera bona illa Ecclesiae aut clericorum pertinentia fuissent saecularium aut Eulia diverent. Secdo. nisi bona primitus ita sint gessa clericis aut Ecclesiis, ut data saecularium principum ingredientia et deactioni ad hoc pertinent. Ejusdem quoties ex particulari in id redundat, an clerici in legibus quae pro communitate vinverse ita lata sint, ut earum observatio libertati et ~~[illegible]~~ Ecclesiae non repugnet, salte indirecte et quia participant in ea contrahere per modum civium generaliter. Ita retinent probatissimi.

Assertio 1. Legislator supremus et qua talis quod etm directiva suis 78.
legibus tenetur, qdo si earum observantia dignitati non derogat conditionis, sed magis ipsa fuerit accomodata, hoc autem obligatio oppenit directe ex vi illa lege sed indirecte etm per mynaos, ita Salmanticenses P. Paulus Wittelinger et alii cont.

Hæc autem i. partis è quia indecora è omni parti quæ non consonat suo universo: quam
videmus è caput non posse dirigi cum membris. Ponit sapiens Cattho patere
lege inquit quam Tarsiæ tulisti et sic Dns Matth. 23. super hoc obiurgat pharisæos
dicens alligant onera gravia et importabilia, et ~~[illegible]~~ imponunt
innumera hominibus digito autem suo nolunt ea movere, quo verba quæ ad
pharisæos specialiter dicta sunt non omnibus ad omnes legislatores referri possunt, qui
dum legibus suis vi directiva benevolentiam tam ordini ea quæ prior ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ dignitati non derogant. insuper iure non non id exposuere ~~[illegible]~~, ut quo
superior ad bonum comune aliquando indicat necessaria, ipse suo exemplo omnem
caput non infringat, si etenim legis ad exemplum gravitas obiij et alij Rex
Italiæ Greæ, intellexit de bono regimine ut quo superior subditis mandat, si
ea observare dignitati suæ non derogat, ipse suo exemplo imo ad similitudinem ad-
ducat ne alij injuriam ipse ~~[illegible]~~ et ex lex invenial, sicut legislator
superior et quia Italiæ et quoad eam directiva sui legibus tenetur, quod eorum
observantia dignitati suæ non derogat, sed tunc ipse obligatur et a directa
et ex ea parte asserti. non directe alijus obligat, sicut obligari sit ipse lex
et vacuo legislatori, alij lex et vacuo legislatori immediate legislatore non obli-
gat, tum quia nullus se ipsum obligare intendit sua lege aut facta potest non intendere
tum etiam quia lex dicitur et actus superioris ga subditis, alij vero sui legislatores
nullus est. obligat, quod tunc indirecte et ex lege facit: nam tunc dicit aliquis
obligari indirecte ratione lex et legislatoris vacuo et tunc occasio ut tunc et
solum obligatio oriatur, atqui hoc contingit se ipsum legislatoris ad suas leges, non
posita tali lege lex non legislatore obligat, ut quo ipse inducet ad bonum comune
subditos, ipse vero legis inducit se subditis sui ad formet, et qui caput et totius
non solum in membris sed etiam in ipso totius bonum inovent, nec enim tunc
ad deformis quin ut in corpore optime disposito caput ipsum monstrosum
apparet. legislator quo ipsum legem directiva indirecte ad suas leges observantia tenetur, dicit tunc quoad eam directiva non quia assertio logis

de legislatore sumo et quatenus ipse pala ceridet, quia ad legum observantiam vi coactiva gerit in poest, imperitus enim incertus et obi subditis punit superiore.

Inquiry an de legislatorum obligatio sub mortali sit an sub veniali? Q. 179.

Quod quaeritur inter DD. an sub mortali an sub veniali tenantur legislatores suarum legum observantiam teneat, Regis, Bonacina, Diana Engel, et eum in veniali peccare putant, quod alias scandalum et injuria gravis abest, quia dissimilibus omnibus partibus ab illis partibus in moribus et modo vivendi, ipse et sedulo scandalo non est gravis, neque exinde perturbat respublica, ut patet in privilegiis et dispensationibus, unde infert Burghaber in sua disp: de legibus quod si papa diebus interdictis carnes comederet alias sub mortali vetitas, sine regulate abstinendo scandalo non peccaret nisi veniali, aut etiam omnino non, sed hi communis alias quod prudenter tolerentur, quod quomodo lege a se pro bono communi condita sine ingratitudine legislator infringat, cum peccato poenae quo peccaret subditus gravem vendo idem legi, adeoque subditus ex sine gravi legis mortali obligatur ad finem etiam legislator foret obligatus, si sub veniali, et tale sub veniali, quo sentia nihil etiam videtur verior et tuta: nam non videtur cur caput minus sit obligatum ad innocendum bonum comune quam reliqua membra, quin imo videtur caput esse magis obligatum, cum enim ad imperium capitis omnia membra ordinantur in bonum comune videtur quod comune bonum, imo excedat iustitia capitis, ad quam omnes sequuntur et iustitia membrorum. insuper legislator non tenetur ex decentia naturali ut se formet suis subditis tenet suis legibus, sed vel maxime ex lege Dei aeterna et naturali ut fil. Israelis in novo virtutis quam pro bono communi naturae dominavit, ipse hoc agat exemplative quod subditi agant subtue, non enim ipse suo exemplo promovere bonum comune ipsing tenetur quam subditi tenentur vi suae subditionis legum de vi directiva: sigo ex sine proventi subditi gravi tenetur, ex eo sine videtur quia gravius etiam legislator sub exemplo illud ipse perfecte adimplere tenetur cum enim si legislator v. g. in exercitio ex notoria temperantia sub gravi proprium abstinentia a carnibus, cur ingum sinisse negotio dispensan

obstiterit ab ingressu huius prouentis ex fine grauis, diuersi tam secularis penae et alij
mortes, ubi id finis cuiusdam, qui finis est grauis, id fateor non satis legio, et idcirco
mihi videtur, quod si finis prouentis grauis sit, ipse etiam legislator id obseruandum
sub gravi tenetur, qui grave finem qui gravis, bono comuni aut nocet aut prodest.
Sed hoc de obligatione legislatoris quoniam sua lege dicta sunto. fit.

1290. Assertio 2. Clerici religiosi et quoniam personae Sacerdotio tenentur adeo legem Civilem
seruandam, quae libertati et immunitati Ecclesiae non repugnant quemadmodum di-
rectiua non omnino ad alij Cives, unde si Cives alij tenentur sub mortali, etiam eiusdem
tenentur Clerici, si sub veniali tenentur sub veniali, non autem tenentur ulto ordo
quemadmodum coactiua. ita Tonius ex hoc sentia praeque 1. 2. dist. 167.
l. 4. Vocat concorde D. Thom sentia, Gvarel. l. 3. de legib. c. 37. Comiglesius
secuta, Medina certissima et ea communis tradunt alij DD. et ipso iure Canon:
fundat, quia lege Civile seruare debent, ut videre e Canone de Capitulis dist. 77. ma-
xime Leo 4. Lothario Imperatori interroganti an eis lege seruanda Rubr. de
Capitulis vel prouentis temporalibus Ecclesiae cuiusmodo etiam nondum infrega-
Pleiter Cuiusdiudij et seruandis ipso magis valuimus et valeant. Ad propositio
nunc et in eorum nos seruatores modij optimij profitemur et ita Canon:
Le: Imperatorum dist. 10. ubi dicit, quod non omnibus Ecclesiae gubernatis, sed etiam omnibus
legibus Civile, euangelijs, prophetijs et Canonij decretis non repugnant illa sint
seruanda. et idem hoc Lucius 3. Pontifex [illegible] Paduano et Pataino scribens
iubet, ut nova quaeda difficultate inter Clericos de Padoia et priuatos Ciuis
de Venetijs exortam dirimet tam iuxta legem Civile, quam Canonica, Quinque hoc
addidit ratione quia fuit inquit lege non derogatur Canonem imitari, ita
et saeuum statuta Canonum principum institutis adiuuant.

1291. Secunda assertio a ratione ipso quod quia tam clerici et chori Cives et membra
Comitatij, ius non excedere videtur, ut etiam iuxta eas leges quae illorum statuis non
repugnant, et illae non obseruantur in bonum Comitatij fluunt, atque pro ratione